

JOHN DOUGLAS-MARK OLSHAKER

UTAZÁS A SÖTÉTSÉG MÉLYÉRE

GABO

PROLÓGUS

MI JÁTSZÓDIK LE A GYILKOS TUDATÁBAN?

Ez nem a téma hollywoodi – felhígított, cukrozott – változata, hanem a kegyetlen valóság. Ha lehet, még annál is kegyetlenebb, mint ahogyan én számot adok róla.

Mint oly sokszor máskor, most is belehelyezkedem a gyilkos tudatába.

Nem tudom, ki lesz az, de meg fogok ölni valakit. Most azonnal.

A nejem egész estére magamra hagyott, volt pofája elmenni egy kótyavetye-partira a barátnőivel, ahelyett hogy megült volna a seggén. Nem mintha sokat számítana, úgysis folyton veszekedtünk, egész álló nap ment a hepaj. Ez a bánásmód akkor is hervasztó, belefáradtam, hogy úgy bánik velem, mint a kutyájával. Talán éppen más férfiakkal hetyeg, ahogyan az első nejem tette. Ő legalább megkapta a magáét – a fürdőkádban végezte, saját hányadékában. Úgy kellett neki, miért csalt meg a ribanc. A két gyerekünk a rokonokhoz került; ez is alaposan kikészített

– mintha én nem lettem volna elég jó apjuk, hogy gondjukat viseljem.

Egy ideig a tévét nézem egymagamban, bedobok néhány üveg sört, majd egy üveg bort. De így is pocsókul érzem magam, egyre pocsókébbul. Elfogyott a sör, ital után kell nézнем. Hány óra is van – este kilenc, legfeljebb fél tíz –, felkelek hát, és a vételezőraktár szomszédságában lévő miniabécébe hajtok, ahol veszek egy újabb rekesz Moose Headet. Aztán végighajtok az Armour Roadon; csak ülök a volánnál, nyakalom a sört, és megpróbálok rendet tenni a fejemben.

Minél tovább ülök így, annál jobban magam alá kerülök. Egyedül vagyok, mint az ujjam, itt a támaszponton: a feleségemtől függök, csak neki vannak barátai, nekem nincsenek, még a kölykeim is távol élnek tőlem. Magam is szolgáltam a haditengerészetnél, gondoltam, hátha megtalálom a számításomat, de nem jött be. Most meg az egyik kilátástalan meló a másikat követi. Nem is tudom, mihez kezdjek. Talán haza kéne mennem és megvárnom az aszszonyt, hogy kibeszéljük magunkat, és kibéküljünk. Mindez egyszerre jut az eszembe. Tényleg jó volna szólni most valakihez, de közel és távol sehol egy lélek. A pokolba is, amúgy sem ismerek itt senkit, akivel megoszthatnám a gondjaimat.

Szuroksötét az éjszaka; valahogy... hívogató. Úgy érzem, egybeolvadok a sötétséggel, amely elrejt, névtelenné és mindenhatóvá tesz.

Már túljutottam a támaszpont északi oldalán, és az út mentén, közvetlenül a bölénykarámok szomszédságában leparkolva sörözgetek, amikor meglátom a csajt. A francba is, a bölényeknek jobb soruk van, mint nekem.

Épp most ment át az úttest egyik oldaláról a másikra. Egy szál magában kocog az út mentén, pedig már besötétedett. Magas, és igazán jól néz ki, kábé húszévesnek nézem, hosszú, sötétszőke haját copfba fonta. Homlokán gyönyözik a verejték a holdfényben. Uff, micsoda dögös kis szuka! Piros trikót visel a tengerészgyalogság arany emblémájával, a szűk piros sortban kívánatosan gömbölyödik a hátsója, és a lába fáradhatatlannak tetszik. Egy deka fölös haj nincs rajta! Ezek a tengerészgyalogos nőcik mind fantasztikus formában vannak. Na persze, az a sok ugrabugra meg kiképzés megteszi a magáét. Nem úgy, mint a haditengerészetnél. Ezek a némberek el tudnának fenekelni egy átlagos erejű férfit, ha tehetnék.

Néhány pillanatig figyelem a csajt: a cicije ring a futás ritmusára. Arra gondolok, mi volna, ha kiszállnék a kocsiból, és futnék vele egyet, talán beszédbe is elegyedhetnénk. Tudom azonban, korántsem vagyok olyan jó kondiban, mint ő. Különben is hullarészegre ittam magam. Inkább talán kihúzódok az úttestre a kocsival, és felajánlom a csajnak, hogy visszaviszem a barakkjába vagy valami hasonlót, csak hogy szóra bírjam.

Ekkor eszembe jut, ugyan miért kezdene velem egy ilyen bomba jó csaj, aki valószínűleg a nyalka tengerészgyalogosokkal hetyeg. Az ilyen beképzelt kisasszonykák nem állnak szóba a magamfajtaival. Mondhatok neki bármit, biztosan elküld az anyámba. Ebből pedig mára elegendem van. Egy életre elegendem van abból, hogy mindenki engem piszkáljon.

Többé nem kérek ebből a disznóságból – ma este főleg nem. Ma este, amit akarok, egyszerűen csak elveszem magamnak; ez az egyetlen módja, hogy egyszer valami az

enyém is legyen ezen a világon. A szuka pedig szóba fog velem állni, ha tetszik neki, ha nem.

Beindítom a kocsit, és melléje húzok. Áthajlok az utasülés ablakán, és kiszólok:

– Elnézést! Nem tudja, milyen messze van a támaszpont túlsó vége?

Láthatóan nem ijed meg – talán mert a támaszpont matricája van a kocsimon, aztán meg nyilván úgy véli, tud ő vigyázni magára, a tengerészgyalogos kisasszony.

Megáll hát, odajön a kocsihoz. Megbízik bennem, kisé kapkodva lélegzik. Behajol az utasülés oldalán, hátrafelé mutogat, és azt mondja, körülbelül három mérföld. Aztán igazán gyönyörű mosolyt küld felém, és továbbkocog.

Tudom, ez az egyetlen esélyem nála – még egy perc, és elvesztem szem elől. Kinyitom hát az ajtót, kiugrom, és a háta mögé futok. Keményen leütöm hátulról, mire összecuklik. Ekkor megragadom. Zihálva eszmél rá, mi történik vele, és megpróbál elmenekülni. De bármilyen magas, erős csaj is, majdnem harminc centivel magasabb vagyok nála, és több mint ötven kilóval súlyosabb. Keményen megmarkolom, és teljes erővel fejbe kólintom; biztosan csillagokat lát a drága. Még így is rúgkapál, és megpróbál elszabadulni. Ezért még megfizet a kis szuka; egyetlen ribanc sem bánhat így velem.

– Ne érjen hozzám! Tűnjön el innen! – sikoltja.

Csaknem megfojtom, mire az autóhoz vonszolom. Megint leütöm, ettől megtántorodik. Megragadom, és az utasülésre tuszkolom.

Ekkor két kocogó pasast pillantok meg, a kocsi felé közelednek és kiáltoznak. Begyújtom a motort, és elsüvítetek a Dodge-zsal.

Tudom, hogy le kell lépnem a támaszponttól, ez most a legfontosabb. A támaszpont színháza felé veszem hát az irányt; egyedül itt van nyitva a kapu ilyen késő éjszaka. Ezt azért tudom, mert erre jöttem be. Felültem a csajt az ülésen, így úgy fest, mintha randink volna. Feje a vállamon nyugszik, igazán marha romantikus. A sötétben meg is van a hatása, mert az őt fel sem pillant, csak átenged minket.

A Navy Roadon hajtunk tovább, amikor a csaj lassan magához tér, és megint sikoltozni kezd; azzal fenyegetőzik, hogy rendőrt hív, ha nem engedem el.

Senki sem beszélhet így velem. Különb is, itt most én parancsolok! Minden úgy lesz, ahogyan én akarom. Leveszem hát a kezem a volánról, és jó alaposan képen törölöm. Ettől majd elhallgat.

Tudom, hogy haza nem vihetem. Az asszony mostanra hazaérhetett. Most mihez kezdjek – magyarázom el neki, mi a szándékom vele? El kell mennem valahová ezzel a kis szukával, ahol nem zavarnak meg bennünket, ahol otthonosan érzem magam. Ahol ismerős vagyok. Ahol megtehetem, amit muszáj megtennem, ahol senki sem kap rajta bennünket. Támadt is egy ötletem.

Végighajtok az úton, majd lefordulok jobbra az Edmund Orgill Parkba; így hívják. Félek, hogy újra magához tér, ezért megint a fejére sózok. Elhajtok a kosárlabdapálya, a vécék és más épületek mellett a park másik végébe, a tópartra. Itt leállítom a kocsit, és kikapcsolom a motort. Végre egyedül vagyunk.

Megragadom a csajt a trikójánál fogva, és kihajítom az autóból. Félig van csak eszméleténél, és nyöszörög. A szeme körül vágás, orrából-szájából vér csordogál. Elhurcolom a kocsitól, és a földre lököm, de megkísérel feltápaszkodni.

Ez a ribanc még mindig megpróbál ellenállni nekem. Rávetem hát magam – mintha csak meglovagolnám –, és megint felpofozom.

A közelben egy magas fa a szétterülő lombkoronájával valamiként barátságos, romantikus benyomást kelt. A csaj most egészen az enyém. Én parancsolok. Mindent megtehetek vele, amit csak akarok. Letépek róla a ruháját, a Nike futócipőt, aztán azt a csicsás tengerészgyalogos-trikót, a szűk kis sortját meg a kék övet a derekáról, amely az izzadság felfogására szolgál. Mostanra egészen elernyed, többé nem védekezik olyan keményen. Mindent leszaggatok róla – még a zokniját is. Megpróbál ugyan kiszabadulni a markomból, de nem sok sikerrel. Most én parancsolok; én döntök ennek a szukának az életéről és haláláról, és ha meghal, a halála körülményeiről. Az élete az én kezemben van. Ma este először érzem azt, hogy én is vagyok valaki.

Miközben alkarommal a nyakára nehezedem, hogy elhallgattassam, a mellének esem – a balnak. Ez azonban csak a kezdőknek való. Most olyat kap tőlem ez a ribanc, amelyet még soha senkitől.

Körülnézek. Egy pillanatra felállok, felnyúlok, és megragadok egy gallyat a fán, letöröm – majd egy méter hosszú. Nehéz meló, mivel az átokfajzat legalább öt centi vastag. A vége hegyes ott, ahol eltört, akár egy nyíl- vagy lándzsahegy.

A csaj az imént szemlátomást lenyugodott, most azonban újra sikoltozni kezd. A szemében vad rémület. Egek, mennyi vér, lefogadom, szűz volt. A szuka tovább üvölt fájdalomában.

Nesze neked, ezt minden nőért kapod, aki szart rám, mondom magamban. Mindenkiért kapod, aki kiszúrt velem.

Ezt meg az élet kapja – a változatosság kedvéért egyszer nem én kerülök nyársra! A csaj lassan abbahagyja a kapálózást.

Hogy véget ért a vad, eszeveszett őrjöngés, lassan megnyugszom. Hátradőlök, és lenézek a nőre.

Teljesen néma és mozdulatlan. A teste halottian sápadt, vértelennek látszik. Tudom, elpatkolt végre, és időtlen idők óta először átkozottul jól érzem magam.

Ilyen hát a gyilkos tudata; ilyen, amikor az ember egyszerre képzeletben magát az áldozat és a gyilkos helyzetébe, és megpróbálja kitalálni, mi játszódik le kettejük között. Így látja a világot az, aki hosszú órákat tölt különböző börtönökben és javítóintézetekben, és szemközt ülve a gonosztevővel, az épp soron lévő történetet hallgatja. És miután meghallgatta, a cserépdarabkákból megpróbálja összerakni magában az egészet. Maga a bűntény szól hozzá. Bármilyen vérfagyasztóan hangzik is, de ezt kell tennie, hogy dülőre jusson.

Nem is olyan régen beszéltem a módszerünkről egy riporternek, aki azt felelte erre:

– Én még gondolni sem tudnék ilyen szörnyűségre.

– Pedig mindannyian jobban tennénk, ha elgondolkodnánk a hasonló eseteken, ha azt akarjuk, hogy egyszer kevesebb fejtörést okozzanak – válaszoltam.

Ha értik, mire gondolok – nem az eszükkel, hanem a zsigereikkel, az érzékeikkel –, akkor talán juthatunk valamire.

A fenti beszámoló 1985. július 11-e éjszakájának és július 12-e hajnalának eseményeit foglalja össze. Ekkor ölték meg Suzanne Marie Collinst, az Egyesült Államok

tengerészgyalogságának őrzetőjét – egy kitűnő, életvidám, gyönyörű, tizenkilenc esztendőös lányt – egy közparkban, a tengerészgyalogság memphisi légi támaszpontja közelében, Millingtontól északkeletre, Tennessee államban. A 167,5 cm magas, nem egészen hatvankilós Collins őrzető röviddel este tíz után hagyta el a barakkját, hogy fusson egyet, ám soha többé nem tért vissza. Mezítelen, ütésektől éktelenkedő testét a parkban fedezték fel, miután nem jelent meg a reggeli seregszemlén. A halál oka a halottkém jelentése szerint hosszan tartó kézi fojtogatás, tompa tárgygal a fejre mért ütés, valamint masszív belső vérzés volt. Az utóbbi előidézője az a hegyes ág, amelyet az elkövető olyan mélyen döfött a testébe, hogy szétszaggatta a hasúri szerveket, a májat, a rekeszt és a jobb oldali tüdőt. A sértett 12-én kapta volna meg a három hónapos repülőelektronikai tanfolyam bizonyítványát, mivel feltette magában, hogy ő lesz a tengerészgyalogság első női pilótáinak egyike.

Mindig iszonyú, gyomorszorító érzés lefolytatnom az előbbi lelkigyakorlatot, mégis meg kell tennem, hogy az elkövető szemével lássam a bűntényt. Az áldozat szemével már láttam, és mondhatom, elviselhetetlen érzés. Ám ez is a munkámhoz tartozik, ezt a munkát pedig én találtam ki magamnak mint a Virginia államban, Quanticóban székelő FBI Akadémia Viselkedéstudományi Részlegének első, teljes munkaidőben foglalkoztatott bűnügyi személyiségelemzője.

Rendes körülmények között amikor csoportomat, a Nyomozástámogató Részleget segítségül hívják, az a dolgunk, hogy olyan személyiségrajzzal és nyomozási stratégiával szolgáljunk, amelynek révén a rendőrség kézre kerítheti az ismeretlen tettet. Amióta Quanticóba jöttem, több mint ezerszáz esettel foglalkoztam. A jelen bűnténynél a hatásá-

gok azonban már elfogtak egy gyanúsítottat, amikor felhívtak. Sedley Alleynek hívták – szakállas, huszonkilenc esztendőös fehér férfi volt a Kentucky állambeli Ashlandból, 190 cm magas, 110 kilós. Egy légkondicionáló készülékeket gyártó vállalatnál dolgozott segédmunkásként, és függő helyzetben élt a feleségétől, aki a haditengerészetnél szolgált. Már vallomást is tett, azaz valójában másnap reggel. Az ő verziója azonban némiképpen különbözött az enyémtől.

A haditengerészet nyomozói a két kocogónak és a támaszpont kapusának autóleírása alapján fogták el. Alley elmondta nekik, hogy rosszkedve volt, mert felesége, Lynne elment egy kótyavetye-partira, majd miután megivott három üveg sört és egy palack bort, rozzant zöld Mercury kombiján a vételezőraktár melletti miniabécébe hajtott, hogy sört vegyen magának.

Azt mondta, egyre jobban lerészegedett, miközben céltalanul hajtott az országúton, mígnem észrevette, hogy egy vonzó fehér nő a tengerészgyalogság trikójában és sortban kocogás közben átmegy az úttest túloldalára. Elmondása szerint kiszállt a kocsijából, és futni kezdett a nő mellett. Eközben elbeszélgettek, néhány perc után azonban nem tudott lépést tartani a kocogóval, mivel az ital és a dohányzás legyengítette. El akarta mondani a nőnek, hogy rosszul érzi magát, de tudta, az úgysem figyelne rá, hiszen nem ismeri, ezért elbúcsúzott és elhajtott.

Mint mondotta, ittas állapotában nem volt ura a kormánynak. Tudta, hogy nem volna szabad vezetnie. Hirtelen tompa puffanást hallott, és érezte, hogy az autó megrázódik. Rájött, hogy elütötte a nőt.

A kocsijába emelte, és azt mondta neki, beviszi a kórházba, a nő azonban, mint mondotta, folyvást kapálózott,

és azzal fenyegette, hogy lecsukhatja ittas vezetésért. Elhajtotta a támaszpontról az Edmund Orgill Parkba, ahol leállította az autót. Azt remélte, hogy megnyugtathatja a nőt, és lebeszélheti arról, hogy feljelentést tegyen ellene.

A lány azonban tovább fenyegetőzött, állította a gyanúsított, és egyre azt hajtogatta, most aztán benne van a pácban. Rákiáltott, hogy hallgasson el végre, azután amikor a lány megpróbálta kinyitni az ajtót, megragadta a trikójánál fogva, kinyitotta az ajtót, kiszállt, és magával húzta kellemetlen útítársát. A nő tovább kiabált, hogy lecsukhatja, majd menekülni próbált. Ekkor ő rávetette magát, a földre teperte, de csak azért, hogy ne futhasson el. Alley semmi mást nem akart, mint szót érteni vele.

A lány mindenáron szabadulni próbált, és a gyanúsított fogalmazása szerint erősen „rúgkapált”. Ekkor Alley „kiakadt egy pillanatra”, és arcul ütötte – előbb csak egyszer, azután többször is.

Megrémült attól, mi várhat rá, ha a nő valóban feladja. Azt mondta neki, elengedi, és megpróbálta kitalálni, hogyan is legyen ezek után. Közben visszament a Mercuryhoz egy sárga nyelvű csavarhúzóért, amire az autó indításához volt szüksége, visszatérve azonban meghallotta, hogy valaki fut a parkban. Pánikba esve hátraperdült, és eközben a csavarhúzóval megsebezte a lányt. A szerszám oldalt behatolt a koponyáján, a lány pedig összecsukszott.

Alley teljesen elvesztette a fejét, nem tudta, egyszerűen kereked oldjon-e vagy visszatérjen Kentuckyba. Végül úgy döntött, hogy kéjgyilkosságnak tünteti fel a halálesetet. Természetesen nem közöszült a lánnyal, most azonban törni kezdte a fejét, mit kell tennie, hogy nemi erőszaknak tüntesse fel a szerencsétlen balesetet.

Levette róla a ruháját – ez volt a kezdet –, majd bokájánál fogva elhúzta az autótól, végig a tóparton, és egy fa alá fektette. Kétségbeesetten kutatott valamiféle tárgy után, amellyel nemi erőszak látszatát kelthetné, és ekkor, ahogyan kinyújtózott, egy gally akadt a kezébe, amelyet félig öntudatlanul letört. Aztán a hasára fordította a holttestet, és beledöfte a botot. Mindössze egyszer és csupán annyira, hogy a zsaruk kéjgyilkos támadására gondoljanak. Ezt követően visszafutott a kocsijához, és sietve elhagyta a tetthelyet. Az ellenkező oldalon hajtott ki a parkból, mint ahol bejött.

Henry „Hank” Williams, a Tennessee állambeli Shelby megye helyettes államügyésze megpróbált végére járni a dolognak. Williams a legjobbak közé tartozik a szakmában – ez a tiszteletet parancsoló hajdani FBI-ügynök a negyvenes évei elején jár, arcvonásai finoman metszettek, a tekintete nyájas és emberséges, a haja időnek előtte megöszült. Soha nem látott még ilyen hátborzongató ügyet.

– Alig kukkantottam az anyagba, tudtam, az elkövető halálbüntetést érdemel – mondta Williams. – Egy ilyen bestiális gyilkossal nem voltam hajlandó vádalkut kötni.

Mindazonáltal félő volt, hogy az esküdtszék nem lesz képes megérteni a gyilkosság indítékát. Végül is normális ember nem követ el efféle szörnyűséget!

A védelem pontosan erre játszott rá. Ügyvédei, félresöpörve Alley vallomását a „véletlen balesetről”, megidézték az elmebaj fantomját. A védelem által kirendelt elmeszakerítők multiplex személyiséget derítettek fel. Alley ugyan a maga részéről elfelejtette értesíteni a haditengerészet nyomozóit arról, hogy Suzanne Collins halála napján három személyiségre hasadt szét: önmagára, Billie-re, egy nőnemű lényre, legvégül pedig a Halálra, aki az autó mellett lovagolt.

Williams felvette a kapcsolatot Harold Hayes ügynökkel, az FBI memphisi irodájának személyiségelemző koordinátorával. Kifejtette neki, hogy a maga részéről kéjgyilkosságnak tartja az ügyet, és egy cikkre hivatkozott, amelyet öt éve írtam Roy Hazelwooddal az FBI Bűnüldözési Közlönyébe a kéjgyilkosokról. Ha „kéjről” a jelen esetben nem beszélhetünk is, a cikk összefoglalta, milyen eredményre vezettek a sorozatgyilkosok körében szerzett tapasztalatok a gyilkosságnak erről az undorító fajtájáról, amelyet az elkövető szexuális indíttatásból hajt végre, hogy manipulálhassa, uralhassa és kedve szerint irányíthassa áldozatát. Suzanne Collins meggyilkolása tipikus kéjgyilkosságnak látszott – olyan előre eltervelt tettek, amelyet tiszta fejjel követett el egy egyébként normálisnak mondható egyén. Ez az ember ugyan személyiségzavarral küszködött, mégis pontosan meg tudta különböztetni a jót a rossztól. A morális különbségtétel ugyanakkor csöppet sem befolyásolta tetteiben.

Williams kikérte tanácsomat a vádemelési stratégia kérdésében. A gond az volt, hogyan győzzük meg a tizenkét jóhiszemű esküdtet, akik életük során valószínűleg most kerültek először szemtől szembe ilyen bestiális kegyetlenséggel, hogy az én verzióm pontosabban fedí a tényeket, mint a védelemé.

Legelőször is meg kellett értetnem a vádemelőkkel egy töredékét annak, amit embereimmel megtanultunk az évek során, miközben a viselkedéstudomány fegyvereivel szálltunk szembe a bűnnel – nem feledkezve meg arról, milyen keserves áron szereztük meg ezt a tudást.

Végig kellett vinnem őket a sötétség mélyére vezető félelmetes utamon.